

Resum Executiu: "The New 'Age' for Social Security and How We Can Get There"
Document de Discussió de l'Actuarial Association of Europe (AAE) | Setembre 2025

Aquest document ofereix una perspectiva actuarial sobre els reptes demogràfics, econòmics i institucionals que afronten els sistemes de seguretat social a Europa.

Es basa principalment en les anàlisis del **2024 Ageing Report** i el **2024 Pension Adequacy Report** de la Comissió Europea, i proposa un enfocament holístic per al disseny de les futures polítiques de pensions.

L'objectiu és estimular el debat i destacar el paper fonamental que els actuaris han de jugar en l'assessorament, la gestió de riscos i la comunicació per garantir sistemes de pensions **sostenibles, adequats i justos** per a les generacions futures.

El link perquè us pugueu descarregar el document de discussió és el següent:

<https://actuary.eu/paper/aae-discussion-paper-new-age-for-social-security/>

1. La Transició Demogràfica: Menys Naixements, Més Longevitat

El document identifica tres grans forces demogràfiques que estan redefinint el panorama europeu i pressionant els sistemes de pensions de repartiment (PAYG).

- **Baixa Fertilitat Persistent:** Les taxes de natalitat continuen a la baixa a tot Europa, fins i tot als països nòrdics, tradicionalment més prolífics. Aquest fenomen ja no s'atribueix només a factors econòmics, sinó a **canvis culturals profunds** relacionats amb els models de família, les carreres professionals i les expectatives vitals.
- **Augment de l'Esperança de Vida:** La longevitat en edats avançades creix a un ritme superior a la de l'edat activa, fet que deteriora la ràtio de dependència. A més, existeixen **desigualtats significatives** en l'esperança de vida segons el nivell educatiu, un factor clau a tenir en compte per a l'equitat del sistema.
- **El Rol de la Migració:** La migració pot alleujar la pressió demogràfica en ampliar la base de cotitzants. No obstant això, la seva eficàcia depèn de la **integració efectiva** dels migrants en el mercat laboral, el seu perfil competencial i les polítiques d'acollida.

*(Trobareu l'anàlisi detallada a la **Secció 1, pàgines 9-22**).*

2. El Nou Paradigma de la Seguretat Social

Davant d'aquests reptes, el document proposa un enfocament integral que vagi més enllà de simples ajustos paramètrics.

- **Gestió Integral de Riscos:** S'advoca per aplicar els principis de l'**Enterprise Risk Management (ERM)** als sistemes de pensions, identificant i gestionant de forma holística els riscos demogràfics, econòmics, socials i, cada cop més, mediambientals.
- **Sostenibilitat i Adequació:** Aquests dos objectius són inseparables. Un sistema sostenible que no ofereix pensions adequades genera pressió social, i un sistema amb pensions adequades però insostenible està condemnat al fracàs. S'analitzen mecanismes com els **Factors de Sostenibilitat** i els **Mecanismes d'Ajust Automàtic (AAMs)** com a eines per compartir riscos entre generacions.
- **Mesura de l'Adequació Futura:** Es discuteixen indicadors com les **Taxes Teòriques de Reemplaçament (TRRs)** i la **Riquesa Pensional (Pension Wealth)** per modelitzar l'adequació futura de les pensions, alertant d'una tendència a la baixa en la majoria de països.
- **Equitat i Lluita contra la Desigualtat:** Cal abordar les desigualtats acumulades durant la vida laboral, especialment les de **gènere** i les derivades de carreres no lineals. Les polítiques han de ser dissenyades tenint en compte la diversitat de perfils individuals.
- **L'Impacte del Canvi Climàtic:** S'introdueix el canvi climàtic com un risc emergent per a la sostenibilitat a llarg termini, amb impactes fiscals (desastres naturals), sanitaris i migratoris.

(Trobareu el desenvolupament a la **Secció 2, pàgines 23-45**).

3. Units en la Diversitat: Conceptes Nacionals de Pensions

Una de les tesis centrals del document és que no existeix una solució única ("one-size-fits-all"). Cada país té un "concepte de pensió" propi, arrelat a la seva història i cultura. Comprendre aquestes diferències és clau per al diàleg social. La pensió es pot entendre com:

- Un **descans merescut** després d'una vida laboral.
- Una **remuneració diferida** o una forma d'estalvi.

Via Laietana 32 4ª planta - 08003 Barcelona - Tel + 34 933 190 818 - actuaris@actuaris.org - www.actuaris.org

Membre de:

- Una **assegurança social** (Bismarck) o un **dret de ciutadania** (Beveridge).
- Una forma de **propietat** o una **recompensa** per serveis a la nació.

Aquesta diversitat explica per què diferents països opten per reformes de naturalesa molt diversa.

(Aquesta reflexió es troba a la **Secció 3, pàgines 46-52**).

4. El Rol de l'Actuari i Recomanacions Futures

El document conclou amb una crida a l'acció, on els actuaris tenen un paper protagonista.

- **Eines per a la Ciutadania:** És essencial desenvolupar **Sistemes de Seguiment de Pensions (PTS)**, eines en línia que permetin als ciutadans entendre els seus drets consolidats i les seves projeccions de jubilació de manera clara i senzilla.
- **Aprenentatge al Llarg de la Vida (Lifelong Learning):** Cal promoure polítiques que incentivin la formació contínua per adaptar-se a un mercat laboral canviant i perllongar la vida activa de forma productiva.
- **L'Agenda Comuna Actuarial:** Els actuaris de la seguretat social han de:
 - **Quantificar riscos** i analitzar els costos de les propostes polítiques de manera independent.
 - **Assessorar** en el disseny de polítiques que equilibrin sostenibilitat, adequació i equitat intergeneracional.
 - **Millorar la comunicació** per fer entenedors conceptes complexos i fomentar un debat públic informat.

L'objectiu final, que el document anomena "Utopia per a realistes", és erradicar la pobresa a la vellesa i garantir la dignitat humana, un progrés que només s'aconseguirà amb una visió a llarg termini i un assessorament expert i rigorós.

(Les propostes i el paper de l'actuari es detallen a la **Secció 4, pàgines 53-57**).